

Lausunto Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 luonnoksesta

Hyvinvointijaosto 29.11.2023 § 52

Valmistelija: hyvinvointikoordinaattori Heidi Suominen,
etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Hyvinvoivat kaupunkilaiset ovat niin elinvoimaisen kunnan kuin hyvinvointialueen edellytys. Asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on yksi kaupungin tärkeimmistä tehtävistä sisältyen kaikkiin kaupungin lakisääteisiin tehtäviin. Kaupungin tavoitteena on tarjota mahdollisuudet ja puitteet aktiiviseen ja hyvinvoivaan elämään sekä turvalliseen ja viihtyisään toimintaympäristöön kaiken ikäisille ja toimintakykyisille kaupunkilaisille. Kaupungissa edellytyksiä hyvinvoinnille ja terveydelle luovat niin koulutus-, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt, kotouttamisen ja työllisyyden tukeminen sekä monet muut kunnan tehtävät.

Kuntalain (410/2015) mukaan kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen on kunnan perustehtävä. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) velvoittaa kuntia edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Terveydenhuoltolaissa (1326/2010) määritellään laajasti kunnan tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointisuunnitelma on kuntastrategian osa, joka kuvaa valtuustokausittaisia tavoitteita ja toimenpiteitä. Hyvinvointisuunnitelma voi sisältää myös muita vapaaehtoisia tai lakisääteisiä hyvinvointia tukevia suunnitelmia.

Varsinais-Suomen kunnilla ja hyvinvointialueella (Varha) on yhteistyövelvoite hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä. Hyvinvointialueen on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä alueensa kuntien kanssa ja tuettava niitä asiantuntemuksellaan. Vastaavasti kuntien tulee tukea asiantuntijuudellaan hyvinvointialuetta. Lisäksi on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Niin kunnat kuin hyvinvointialue ovat uudessa tilanteessa. Molempien tärkeänä tehtävänä on johtaa yhteistyötä, jonka tavoitteena on kaventaa terveys- ja hyvinvointieroja.

Kunta on vastuussa laajan hyvinvointikertomuksen tekemisestä kerran valtuustokaudessa. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ovat osa kunnan strategista johtamista. Ne ovat työvälineitä, joilla suunnitellaan, seurataan, arvioidaan ja raportoidaan kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä vahvassa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma on valmisteltu viimeksi edellisellä valtuustokaudella vuosille 2019-2021. Parhailleen käynnissä olevalle valtuustokaudelle hyvinvointisuunnitelman valmistelu on ollut käynnissä, ja hyvinvointisuunnitelman laatimisen prosessi käsiteltiin kaupungin johtoryhmässä 4.4.2023.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025

Hyvinvointisuunnitelman valmisteluun ja laadintaan ovat osallistuneet hyvinvointikoordinaattori, kaupungin johtoryhmä eli HYTE-johtoryhmä, kaikki

toimialat eli Kestävä Raisio –työryhmä, nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto, vanhusneuvosto, hyvinvointijaosto, lautakunnat ja kaupunginvaltuusto.

Prosessi on sisältänyt työpajoja, kyselyitä, kohtaamiseen tilaisuuksia ja seminaareja eri kohderyhmille. Lapsiperheille toteutettiin alueellinen hyvinvointikysely yhteistyössä Varhan palvelualue 5 kuntien eli Naantalien ja Ruskon kanssa keväällä 2023. Kohtaamisen tilaisuuksia järjestettiin osana asukasbudjetoinnin ideointivaihetta keväällä ja kesällä 2023. Työpajat vaikuttamistoimielimille ja hyvinvointijaostolle toteutettiin touko- ja kesäkuussa 2023. Kaupungin toimialat eli Kestävä Raisio –työryhmän työpajat toteutettiin touko- ja elokuussa. Päätäjille työpajoja toteutettiin osana hyvinvointijaoston kokouksia ja valtuustolle sekä lautakunnille suunnatussa hyvinvointiseminaarissa syyskuussa 2023. Järjestöt ja seurakunta ovat olleet mukana Varhan palvelualue 5 eli Naantalien, Raision ja Ruskon yhteisessä lasten ja nuorten hyvinvointityöpajassa keväällä ja syksyllä 2023.

Raision hyvinvointisuunnitelmaa on valmisteltu myös samanaikaisesti Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan alueellisen hyvinvointisuunnitelman kanssa. Tämän osalta on järjestetty alueellisia työpajoja, joissa hyvinvointikoordinaattori on ollut mukana. Varhan alueellista hyvinvointisuunnitelmaa on hyödynnetty Raision hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelyssä. Tämä on ollut tärkeää niin yhteistyön vahvistamisen kannalta kuin myös suunnitelmien linkittymisen tasolla.

Osaksi laajaa hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa on kytketty myös muita hyvinvoinnin edistämisen kaupunkitasoisia, alueellisia ja kansallisia hyvinvointisuunnitelmaa ohjaavia suunnitelmia ja ohjelmia. Näitä ovat mm. ympäristöohjelma, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä ehkäisevän mielenterveyden- ja päihdetyön suunnitelma, Varhan alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2023-2025 ja Kansallinen mielenterveysstrategia 2020-2030.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman painopisteet pohjautuvat Raision kaupungin strategian teemoihin ja tavoitteisiin, lakisääteisyteen kunnan velvoitteista edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä, kaupunkilaisten, luottamushenkilöiden, kaupungin johdon ja toimialojen osallistamiseen, eri yhteistyötoimijoiden kuten järjestöjen ja Varhan yhteistyön kehittämiseen, indikaattorien osoittaman uusimpaan saatavilla olevaan tietoon sekä muihin kaupunkitasoisiin, Varhan alueellisiin sekä kansallisesti linkittyviin suunnitelmiin ja ohjelmiin.

Tavoitteena on ollut rakentaa strategiaa tukeva ja näkyväksi tekevä koko kaupungin hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvointisuunnitelman kaupunkitasoiset tavoitteet ja toimenpiteet on kohdennettu kaikille ikäryhmille huomioiden erityisesti työikäiset, ikääntyvät ja eri tavoin toimintakykyiset asukkaat. Lasten ja nuorten tarkemmat tavoitteet ja toimenpiteet tullaan kuvaamaan valmisteilla olevassa Raision lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa, joka linkittyy hyvinvointisuunnitelmaan.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman painopisteiksi on valittu neljä painopistettä; 1. Mielen hyvinvoinnin eli positiivisen mielenterveyden edistäminen, 2. Fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen, 3. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen, ja 4. Saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen. Jokaiselle hyvinvointisuunnitelman painopisteelle on määritelty kaupunkitasoisesti yhteensä 24 kaupunkitasoisia tavoitteita ja 32 toimenpidettä, vastuutahot ja

mittarit, suunnitelma seurannasta ja arvioinnista raisiolaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi hyvinvointisuunnitelman toimintakaudella.

Vuoden 2023 alusta on otettu käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli hyte-kerroin. Hyte-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa sitä, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

Hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kaupunginvaltuustossa. Laaditun hyvinvointisuunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain ja raportoidaan kaupunginvaltuustolle. Valtuustokauden lopussa laaditaan laaja hyvinvointikertomus koko valtuustokauden ajalta, sekä valmistellaan uuden valtuustokauden hyvinvointisuunnitelma.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 luonnos käsitellään hyvinvointijaostossa, suunnitelmaan pyydetään lausunnot lautakunnilta sekä vaikuttamistoimielimiltä ja se tullaan lähettämään kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittelyyn vuoden 2024 alkupuolella.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 luonnos ja sen liitteenä oleva nykytilaa kuvaava indikaattoritiedon raportti ovat oheismateriaalina.

Hyvinvointikoordinaattori esittelee kokouksessa Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2023-2025 luonnosta.

Esittelijä

Hyvinvointikoordinaattori Heidi Suominen

Päätösehdotus

Hyvinvointijaosto päättää hyväksyä Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 luonnoksen ja pyytää Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 luonnoksesta lausunnot infralautakunnalta, lupalautakunnalta, sivistyslautakunnalta, vapaa-aikalautakunnalta, kaupunkikehitysjaostolta, nuorisovaltuustolta, vanhusneuvostolta ja vammaisneuvostolta 31.1.2024 mennessä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Aleksi Suro poistui klo 17.49 ja varajäsen Sampsa Suominen-Suvisaari saapui klo 17.50 tämän asian käsittelyn aikana.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta heti kokouksessa.

Tämän asian käsittelyn jälkeen pidettiin kokoustauko klo 18.28-18.39.

Vanhusneuvosto 11.12.2023 § 94

Hyvinvointijaosto (29.11.2023 § 52) pyytää Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 luonnoksesta vanhusneuvoston lausuntoa 31.1.2024 mennessä.

Hyvinvointikoordinaattori esittelee kokouksessa Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2023-2025 luonnosta.

Esittelijä

Vanhusneuvoston puheenjohtaja Auli Raunio

Päätösehdotus Vanhusneuvosto päättää lausunnon antamisesta.

Päätös Hyvinvointikoordinaattori esitteli hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 luonnosta. Käydyn keskustelun jälkeen vanhusneuvosto päätti antaa lausunnon tammikuun kokouksessa.

Vanhusneuvosto 15.01.2024 § 6
775/00.01.02.00/2023

Esittelijä Vanhusneuvoston puheenjohtaja Auli Raunio

Päätösehdotus Vanhusneuvosto päättää lausunnon antamisesta.

Päätös Vanhusneuvosto päätti antaa hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 luonnoksesta seuraavan lausunnon:

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 luonnos on hyvä ja monipuolinen. Sen valmisteluun on otettu laaja-alaisesti mukaan niin päättäjiä, kaupunkilaisia kuin erilaisia sidosryhmiä. Myös Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan samanaikaisesti valmisteltua alueellista hyvinvointisuunnitelmaa on hyödynnetty Raision hyvinvointisuunnitelman laadinnassa. Tavoitteena on, että kaupunkilaisten hyvinvointia edistetään eri toimijoiden yhteistyöllä. Painopisteiksi on valittu neljä tärkeää hyvinvoinnin osa-aluetta, joiden kaupunkitasoiset tavoitteet ja toimenpiteet on haluttu kohdentaa kaikille ikäryhmille.

Vanhusneuvosto vaikuttamistoimielimenä kiinnitti hyvinvointisuunnitelmassa erityisesti huomiota oman kohderyhmänsä, ikäihmisten, esille tuloon suunnitelmassa ja sen tavoitteissa. Monissa kohtaa on ikääntyneet huomioitu hyvin, mutta esim. painopisteessä 2 Fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen, olisi ikäihmiset, 25 % kaikista raisiolaisista, voitu ottaa korostetummin esille niin tavoitteissa kuin toimenpiteissä. Samoin hyvinvointisuunnitelmaan linkittyvien suunnitelmien yhteydessä kaivattiin kaupunkitasoisesti ohjaavien suunnitelmien listalta mainintaa Raision ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmasta lasten ja nuorten suunnitelman rinnalla. Varhan joulukuussa hyväksytty suunnitelma ikääntyvän väestön tukemiseksi 2023-2025 on mainintana mukana, ja se antaisi mielestämme hyvät lähtökohdat kaivatulle omalle Raision ikäihmisten hyvinvointiohjelmalle.

Vanhusneuvosto uskoo, että Raision hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 toteuttaminen yhdessä lisää eri ikäisten raisiolaisten hyvinvointia ja onnellisuutta kotikaupungissaan.